covered and excavated (Fig. 2). The cultural layer that formed above the cemetery should also not be forgotten. Several 17th-century stone paving fragments, stove fragments from the same period, and traces of a 17th-century small burnt wooden building, probably an outbuilding, were discovered in both the E and W courtyards during this season. The late 16th–17th-century peaty red soil layer, which was in the E courtyard and contained many interesting finds from that period, also stands out as an interesting find.

Marius Petkus

Kartenos senkapis II

2014 m. gegužės–birželio mėnesiais Kartenos senkapio II, vadinamo Polverku (UK 6233), teritorijoje (Kretingos r., Kartena, Kretingos g. 43B) vyko detalieji archeologiniai tyrimai. Jų metu ištirta naujai suprojektuoto Kretingos g. 43B priestato pamato išorinė ir vidinė linija. Suprojektuoto pastato pamatų polių vietoje detaliųjų tyrimų metu ištirta 19 įvairaus dydžio (nuo 3x2 iki 16x2 m) perkasų. Bendras ištirtas plotas su išpjovomis siekia 254,4 m^2. Taip pat žvalgytos rekonstruojamo priestato polių vietos bei 205 m ilgio elektros kabelio tranšėja.

Kartenos vietovė pirmą kartą paminėta 1253 m. Livonijos ordino ir Kuršo vyskupo žemių dalybų akte, ji priskirta Ceklio žemei. Kartena žinoma kaip svarbus žemaičių gynybinis kompleksas. Nuo 1568 m. minimas Kartenos kaimas. 1599 m. įsikūrė Kartenos dvaras, 1611 m. pastatyta evangelikų reformatų bažnyčia, 1634 m. – pirmoji katalikų bažnyčia. Iki 1940 m. tirtoje teritorijoje stovėjo Kartenos bažnyčios klebono ir kunigų gyvenamasis namas, šalia buvo klebonijos ūkio pastatai ir ūkinis kiemas („polverkas“). Klebonijos ūkis buvo nacionalizuotas 1940 m., čia įkurtas J. Žemaitės kolūkis. Šiuo metu buvusio kolūkio pastatuose veikia UAB „Geralda“.

1987 m. senkapio teritorijoje tyrinėjo I. Jablonskis (*LIIR*, f. 1, b. 1360). Tyrimų metu buvo ištirtos trys 5x2 m dydžio perkasos. Perkasoje 1 fiksuotas 55 cm storio XX a. statybų metu susidaręs sluoksnis, po juo fiksuotas 30–40 cm storio dirvožemio sluoksnis. Perkasoje 2 fiksuotas 30–35 cm storio griuvenų sluoksnis, giliau – 40–50 cm storio sluoksnis su XVI–XVII a. keramika. Perkasoje 3 aptiktas tik 20 cm storio tamsaus grunto sluoksnis. Remdamasis tyrimų rezultatais I. Jablonskis senkapio teritorijoje lokalizavo Kalvinų bažnyčią, o rastus kaulus susiejo su šventoriaus palaidojimais.

2013 m. planuojamo užstatymo vietose minėtame sklype buvo atlikti žvalgomieji tyrimai (*ATL 2013 metais*, V., 2014, p. 171–172). Jų metu buvo ištirtos šešios 5x2 m dydžio perkasos, iš viso 60 m^2 plotas. Perkasose 3–6 archeologiškai vertingų sluoksnių, struktūrų ar radinių neaptikta. Įžemis perkasose fiksuotas 0,5–1,5 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Perkasose 1, 2 aptikti mažiausiai 8 žmonių palaidojimai. Perkasoje 1 fiksuotos 5 kapų duobės, iš kurių visiškai ištirti du kapai, datuojami XVI a. pabaiga – XVII a. Perkasoje 2 fiksuotos 3 kapų duobės, kurios nebuvo tiriamos.

Perkasose 7, 11–13, 15–18 archeologiškai vertingų sluoksnių, struktūrų ar radinių neaptikta. Šiose perkasose po velėnos, paviršinio dirvožemio sluoksniais bei XX a. supiltiniais sluoksniais įžemis fiksuotas 0,6–1,8 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus.

Perkasose 1, 8–10, 14, 19 55–75 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus aptikti 9 palaidojimai, iš kurių 5 buvo nesuardyti (kapai 9, 11,

13, 16, 18), o likusieji – pažeisti vėlesnių perkasimų (kapai 10, 12, 13, 14, 15, 17).

2014 m. žvalgytose vietose archeologiškai vertingų sluoksnių, struktūrų ar radinių neaptikta.

Kapo 9 (1 pav.) duobė išryškėjo 60 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 26,21 m). Duobė buvo 2,1 m ilgio ir 78 cm pločio, jos užpildas – pilkas smėlis. Palaikų būklė prasta. Išlikęs skeleto ilgis – 152 cm. Kapas orientuotas PV (253°) kryptimi. Pats kapas buvo 1,38 m gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 25,41–25,53 m), į įžemį įgilintas per 25–30 cm. Mirusysis palaidotas aukštielninkas, rankų padėtis neaiški, kojos ištiestos. Karstas, spėjama, lentinis, o aplink mirusįjį aptiktos 6 geležinės karsto vinys. Kape ties pečių sritimi aptikta metalinė sagtelė, tačiau jos datavimas liko neaiškus. Pagal antropologinių tyrimų duomenis mirusysis – 40–45 m. amžiaus vyras.

Kapo 11 duobė išryškėjo 60–90 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 25,82–26,10 m). Duobė buvo 1,6 m ilgio ir 1,2 m pločio, jos užpildas – pilkas smėlis. Palaikų būklė prasta. Išlikęs ilgis – 140 cm. Kapas orientuotas PV (259°) kryptimi. Kapo gylis nuo žemės paviršiaus – 1,05 m (H_{abs} 25,69–25,73 m), į įžemį kapas įgilintas per 30–40 cm. Mirusysis palaidotas aukštielninkas, rankos sudėtos ant dubens kaulų, kojos ištiestos. Karstas – lentinis, o ties mirusiojo kojomis yra išlikę sutrūnijusių lentų pėdsakų bei aptiktos 5 geležinės karsto vinys. Dar dvi vinys aptiktos ties mirusiojo galva. Išimant iš kapo kaulus dešiniojo šlaunikaulio srityje aptiktas smarkiai sunykęs metalinis peiliukas. Dirbinio ilgis siekė apie 34 cm, buvo matoma ant peiliuko buvusi koroduota žalvario detalė, medienos (kriaunų?) pėdsakai. Kadangi radinys blogai išlikęs, jis paimtas kartu su žemės bloku bei perduotas muziejui. Kapo datavimas liko neaiškus. Pagal antropologinių tyrimų duomenis mirusysis – 35–45 m. amžiaus moteris.

1 pav. Kapas 9. M. Petkaus nuotr.

Fig. 1. Burial 9.

2 pav. Kapas 13. M. Petkaus nuotr.

Fig. 2. Burial 13.

Kapo 13 (2 pav.) duobė išryškėjo 55 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 26,21 m). Kapo duobė pailga, stačiakampė, užapvalintais galais. Duobė buvo 3,1 m ilgio ir 82 cm pločio, jos užpildas – pilkas smėlis. Visiškai atidengus kapo duobę paaiškėjo, kad jame palaidoti du mirusieji. Palaikų būklė vidutinė. Vieno skeleto ilgis 172 cm, kito – 154 cm. Kapas orientuotas ŠV (345°) kryptimi. Kapas buvo apie 80 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 25,98–26,01 m), į įžemį įgilintas per 20 cm. Abu mirusieji palaidoti aukštielninki. Pirmojo galva atkreipta į kito mirusiojo pusę (į ŠR), viena ranka ištiesta,

3 pav. Kapas 16. M. Petkaus nuotr.
Fig. 3. Burial 16.

kita ranka sulenkta ties dubens sritimi, kojos ištiestos. Kito mirusiojo galva taip pat pasukta į ŠR, rankų padėtis neaiški. Viena mirusiojo koja ištiesta, kita sulenkta per kelį ir uždėta ant kitos kojos. Karstas – lentinis. Ties pirmojo mirusiojo pėdų kaulais aptikta sunykusių lentų fragmentų, o ties galva – medinis kuolelis. Kape ties pirmojo mirusiojo kojų pėdomis aptiktas odinio dirželio fragmentas, puoštas žalvariu, o nurenkant mirusiojo kaulus dar aptiktas sulūžęs žalvarinis žiedas bei neaiškus metalinis dirbinys. Pagal antropologinių tyrimų duomenis, pirmas mirusysis – 30–35 m. amžiaus vyras, antras – 17–25 m. amžiaus moteris.

Kapo 16 (3 pav.) duobė išryškėjo 50 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus (H_{abs} 25,59 m). Duobė buvo 1,5 m ilgio ir 82 cm pločio, jos užpildas – pilkas smėlis. Išlikęs palaikų ilgis – 140 cm. Kapas orientuotas V (293°) kryptimi. Kapo gylis nuo esamo žemės paviršiaus apie 75–80 cm (H_{abs} 25,36 m), į įžemį kapas įgilintas 15 cm. Mirusysis palaidotas aukštielninkas. Galva pasukta į Š, rankos šiek tiek sulenktos, sukryžiuotos dubens srityje. Kojos ištiestos. Karstas, kaip spėjama, – lentinis. Pagal antropologinių tyrimų duomenis mirusysis – 9–10 m. amžiaus vaikas.

Kapo 18 duobės dalis išryškėjo 50 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus (H_{abs} 25,54 m). Duobė buvo 1,7 m ilgio ir 50 cm pločio, jos užpildas – pilkas smėlis. Palaikų būklė vidutinė. Išlikęs skeleto ilgis 152 cm. Kapas orientuotas V (267°) kryptimi. Kapo gylis nuo esamo žemės paviršiaus 55 cm (H_{abs} 25,41–25,45 m), į įžemį kapas įgilintas 5–7 cm. Mirusysis palaidotas aukštielninkas, rankos tiesios, plaštakos sudėtos dubens srityje, kojos ištiestos. Karstas lentinis, išliko jo lentų fragmentų. Kape kojų srityje aptiktas odinis diržas, puoštas žalvario sagtelėmis. Tikslesnis kapo datavimas liko nenustatytas. Pagal antropologinių tyrimų duomenis mirusysis – 35–40 m. amžiaus vyras.

2014 m. archeologinių tyrimų metu neaptikta aiškiai datuojamų radinių, taigi senkapio datavimas išlieka gana platus – XVI a. pabaiga – XVIII a.

Kartena old cemetery II

In 2014, an excavation (19 various-sized trenches from 3x2 m to 16x2 m (a total area of 254.4 m^2) was conducted in Kartena II old cemetery (Kretinga district). Trenches 1, 8–10, 14, 19 contained a total of 9 burials, five of which were undisturbed (burials 9, 11, 13, 16, 18) (Figs. 1–3), while the rest had been damaged by later digging or had survived only partially (burials 10, 12, 13, 14, 15, 17). Based on the grave goods, the burials should be dated to the late 16th–18th centuries.

Justina Stankevičiūtė

Kapinės Vilniuje, Subačiaus gatvėje 41

2014 m. liepos–gruodžio mėnesiais Tarptautinės Amerikos mokyklos Vilniuje (*The American international school of Vilnius*) užsakymu atlikti archeologiniai tyrimai Subačiaus g. 41 esančiame sklype, kur vykdomos mokyklos sporto salės, priestato, futbolo stadiono statybos, naujų požeminių inžinerinių tinklų įrengimo ir aplinkos tvarkymo darbai. 2010 m. žvalgomuosius tyrimus šiame sklype vykdė R. Žukovskis. Jų metu ištirti 6 šurfai – iš viso 24,5 m^2 plotas. Tuomet aptikta pavienių žmonių kaulų ir XVI–XX a. radinių (*ATL 2010 metais,* V., 2011, p. 432–434).

2014 m. tyrimai vyko 4 etapais. Pradžioje vykdyti žvalgomieji tyrimai sporto salės pastato ir priestato vietoje bei inžinerinių tinklų vietose mokyklos automobilių stovėjimo aikštelės teritorijoje. Ištirtos 3 perkasos ir 3 šurfai (bendro 36 m^2 ploto). Centrinėje sklypo dalyje (būsimo priestato ir sporto salės vietoje) tirtose perkasose fiksuoti piltiniai sluoksniai su pavieniais žmonių kaulais ir XVII a. radiniais, kurie suformuoti XX a. mokyklos statybų metu.

Remiantis žvalgomųjų tyrimų rezultatais, rugsėjo–spalio mėnesiais centrinėje sklypo da-

1 pav. Kapas 9. J. Stankevičiūtės nuotr.

Fig. 1. Burial 9.

